

# Anonymizovaná verze

Překlad

C-741/21 – 1

Věc C-741/21

## Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

**Datum doručení:**

1. prosince 2021

**Předkládající soud:**

Landgericht Saarbrücken (Německo)

**Datum předkládacího rozhodnutí:**

22. listopadu 2021

**Žalobce:**

GP

**Žalovaná:**

juris GmbH

---

[omissis]

**LANDGERICHT SAARBRÜCKEN** (*Krajský soud v Saarbrückenu*)

**5. občanskoprávní senát**

**ROZHODNUTÍ**

ve věci

GP, [omissis] Duisburg,

žalobce

[omissis]

proti

juris GmbH Juristisches Informationssystem für die Bundesrepublik Deutschland  
[omissis] Saarbrücken,

žalované

[omissis]

5. občanskoprávní senát Landgericht Saarbrücken

[omissis] [složení senátu]

**přijal toto rozhodnutí:**

I.

Soudnímu dvoru Evropské unie se na základě článku 267 SFEU předkládají tyto otázky týkající se výkladu kapitoly VIII, zejména článku 82 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů, GDPR):

1. Je třeba chápat pojem *nehmotná újma* uvedený v čl. 82 odst. 1 GDPR s ohledem na bod odůvodnění 85 a bod odůvodnění 146 s. 3 Smlouvy o EU 2016/679 v tom smyslu, že zahrnuje jakýkoli zásah do chráněného právního postavení, bez ohledu na jeho jiné účinky a jeho závažnost?
2. Je odpovědnost za náhradu újmy podle čl. 82 odst. 3 GDPR vyloučena tím, že porušení práva bylo způsobeno v konkrétním případě lidským selháním pověřené osoby ve smyslu článku 29 GDPR?
3. Je možné resp. nutno při posuzování náhrady nehmotné újmy vycházet z kritérií posuzování uvedených v článku 83 GDPR, zejména v čl. 83 odst. 2 a odst. 5 GDPR?
4. Je třeba určit náhradu újmy pro každé jednotlivé porušení nebo je sankcionalizováno několik – minimálně několik stejných – porušení celkovým odškodněním, které není vypočteno sečtením jednotlivých částek, nýbrž spočívá na celkovém posouzení?

II.

[omissis] [Přerušení řízení do doby rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie]

**Odůvodnění**

## A. Předmět původního řízení

- 1 Žalobce, který působí v Německu jako samostatný advokát, byl zákazníkem žalované, která provozuje právní databázi. Poté, co žalovaná v odpovědi na žádost žalobce o informace sdělila, že údaje žalobce byly použity rovněž k přímému marketingu, dopisem ze dne 06. listopadu 2018 žalobce odvolal souhlas udělený žalované týkající se informování emailem a/nebo telefonem o výzkumných službách, obsazích a akcích, a odvolal všechny případné další souhlasy. Dále vznesl námitku proti jakémukoli zpracování osobních údajů k reklamním účelům (s výjimkou zpracování, které je nezbytné pro zasílání newsletteru, který si nadále přeje odebírat [omissis] [jméno newsletteru]).
- 2 V lednu 2019 obdržel žalobce poštou dva reklamní letáky žalované s datem 18. ledna 2019, které byly zaslány na adresu jeho kanceláře, avšak byly mu osobně adresované.. V reakci na to žalobce dopisem ze dne 18. dubna 2019 sdělil žalované s novým připojením námitky vůči zasílání reklam ze dne 06. listopadu 2018, že zhotovením reklamních letáků byly zpracovány jeho údaje v rozporu s právem a uplatnil svůj nárok na náhradu újmy podle čl. 82 odst. 1 GDPR. Dne 03. května 2019 zaslala žalovaná žalobci další reklamní leták, načež žalobce znovu uvedl svou námitku vůči zasílání reklam dopisem ze dne 15. května 2019, který doručil žalované soudní vykonavatel.
- 3 V každém z uvedených reklamních letáků byl vytisknut „osobní testovací kód“, který takto označila žalovaná, tvořený individuální desetimístnou číselnou řadou, spojený s výzvou adresátovi, aby zadal tento kód na uvedené internetové stránce žalované. Dne 07. června 2019 umožnil žalobce notáři otevřít internetovou stránku uvedenou v reklamním letáku ze dne 03. května 2019 a zadat osobní testovací kód, načež se objevil objednávkový formulář pro výrobky žalované s údaji osoby žalobce.
- 4 Žalobce je toto názoru, že žalovaná zpracovávala jeho osobní údaje protiprávním způsobem a porušila tím jeho základní právo vyplývající z článku 8 GDPR takovým způsobem, že ztratil kontrolu nad svými osobními údaji. Žalovaná mu tedy podle čl. 82 odst. 1 GDPR dluží jak materiální náhradu újmy (náklady soudního vykonavatele a notáře), tak i nemotnou újmu, aniž by v tomto ohledu musely být splněny další podmínky (účinky nebo relevantnost porušení práva).
- 5 Žalovaná popírá svou odpovědnost s odkazem na to, že provedla postup pro zpracování námitek o zasílání reklam a že opožděné zohlednění námitky o zasílání reklam spočívá na tom, že konkrétní pracovník jednal v rozporu s jejími pokyny, respektive že námitka mohla být realizována poté, co letáky byly již objednány, pouze s nepřiměřeně vysokými náklady.

Podle názoru žalované nepředstavuje samo porušení povinnosti vyplývající z čl. 21 odst. 3 GDPR újmu ve smyslu čl. 82 odst. 1 GDPR.

## **B. Relevantní právní předpisy**

### **I. Unijní právo**

Nařízení 2016/679 – obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)

#### **6 Článek 82 Právo na náhradu újmy a odpovědnost**

(1) Kdokoli, kdo v důsledku porušení tohoto nařízení utrpěl hmotnou či nehmotnou újmu, má právo obdržet od správce nebo zpracovatele náhradu utrpěné újmy.

(2) Správce zapojený do zpracování je odpovědný za újmu, kterou způsobí zpracováním, jež porušuje toto nařízení. Zpracovatel je za újmu způsobenou zpracováním odpovědný pouze v případě, že nesplnil povinnosti stanovené tímto nařízením konkrétně pro zpracovatele nebo že jednal nad rámec zákonných pokynů správce nebo v rozporu s nimi.

(3) Správce nebo zpracovatel jsou odpovědnosti podle odstavce 2 zproštěni, pokud prokáží, že nenesou žádným způsobem odpovědnost za událost, která ke vzniku újmy vedla.

[...]

#### **7 Článek 83 Obecné podmínky pro ukládání správních pokut**

[...]

(2) Správní pokuty se ukládají podle okolností každého jednotlivého případu kromě či namísto opatření uvedených v čl. 58 odst. 2 písm. a) až h) a j). Při rozhodování o tom, zda uložit správní pokutu, a rozhodování o výši správní pokuty v jednotlivých případech se řádně zohlední tyto okolnosti:

a) povaha, závažnost a délka trvání porušení s přihlédnutím k povaze, rozsahu či účelu dotčeného zpracování, jakož i k počtu dotčených subjektů údajů a míře škody, jež jim byla způsobena;

b) zda k porušení došlo úmyslně nebo z nedbalosti;

c) kroky podniknuté správcem či zpracovatelem ke zmírnění škod způsobených subjektům údajů;

d) míra odpovědnosti správce či zpracovatele s přihlédnutím k technickým a organizačním opatřením jimi zavedeným podle článků 25 a 32;

e) veškerá relevantní předchozí porušení správcem či zpracovatelem;

f) míra spolupráce s dozorovým úřadem za účelem nápravy daného porušení a zmírnění jeho možných nežádoucích účinků;

g) kategorie osobních údajů dotčené daným porušením;

h) způsob, jakým se dozorový úřad dozvěděl o porušení, zejména zda správce či zpracovatel porušení oznámil, a pokud ano, v jaké míře;

i) v případě, že vůči danému správci nebo zpracovateli byla v souvislosti s tímž předmětem dříve nařízena opatření uvedená v čl. 58 odst. 2, splnění těchto opatření;

j) dodržování schválených kodexů chování podle článku 40 nebo schváleného mechanismu pro vydávání osvědčení podle článku 42 a

k) jakoukoliv jinou přitěžující nebo polehčující okolnost vztahující se na okolnosti daného případu, jako jsou získaný finanční prospěch či zamezení ztrátám, přímo či nepřímo vyplývající z porušení.

(3) Pokud správce nebo zpracovatel úmyslně či z nedbalosti u stejných nebo souvisejících operací zpracování poruší více ustanovení tohoto nařízení, nesmí celková výše správní pokuty překročit výši stanovenou pro nejzávažnější porušení.

[...]

(5) Za porušení následujících ustanovení lze v souladu s odstavcem 2 uložit správní pokuty až do výše 20 000 000 EUR, nebo jedná-li se o podnik, až do výše 4 % celkového ročního obrátu celosvětově za předchozí finanční rok, podle toho, která hodnota je vyšší:

a) základní zásady pro zpracování, včetně podmínek týkajících se souhlasu podle článků 5, 6, 7 a 9;

b) práva subjektů údajů podle článků 12 až 22;

[...]

## 8 Bod odůvodnění 85

Není-li porušení zabezpečení osobních údajů řešeno náležitě a včas, může to fyzickým osobám způsobit fyzickou, hmotnou či nehmotnou újmu, jako je ztráta kontroly nad jejich osobními údaji nebo omezení jejich práv, diskriminace, krádež nebo zneužití identity, finanční ztráta, neoprávněné zrušení pseudonymizace, poškození pověsti, ztráta důvěrnosti osobních údajů chráněných služebním tajemstvím nebo jakékoliv jiné významné hospodářské či společenské znevýhodnění dotčených fyzických osob. [...]

## 9 Bod odůvodnění 146

Veškerou újmu, která může osobám vzniknout v důsledku zpracování, které porušuje toto nařízení, by měl nahradit správce nebo zpracovatel. Správce nebo zpracovatel by však měl být odpovědnosti zproštěn, pokud prokáže, že za újmu nenese žádným způsobem odpovědnost. Výklad pojmu „újma“ by měl být široký a opírat se o judikaturu Soudního dvora při plném zohlednění cílů tohoto nařízení. Tím nejsou dotčeny jakékoliv nároky uplatňované v případě újmy způsobené porušením jiných pravidel práva Unie nebo členského státu. [...]

Subjekty údajů by měly obdržet plnou a účinnou náhradu újmy, kterou utrpěly. [...]

## II. Německé právní předpisy

Bürgerliches Gesetzbuch (BGB – *občanský zákoník*)

### 10 § 823 Povinnost nahradit škodu

(1) Každý, kdo úmyslně nebo z nedbalosti protiprávně poškodí život, tělo, zdraví, svobodu, vlastnictví nebo jiné právo jiné osoby, je povinen nahradit této osobě škodu, která na základě toho vznikla.

(2) Stejně povinnosti má ten, kdo poruší zákon, jehož předmětem je ochrana jiných osob. Je-li podle obsahu tohoto zákona jeho porušení možné i bez zavinění, platí povinnost náhrady pouze v případě zavinění.

### 11 § 253 Nehmotná škoda

(1) Z důvodu škody, která není majetkovou škodou, může být požadováno finanční odškodnění pouze v zákonem určených případech.

(2) Je-li namíste uhradit náhradu škody z důvodu porušení těla, zdraví, svobody nebo sexuálního sebeurčení, může být i z důvodu škody, která není majetkovou škodou, požadováno spravedlivé finanční odškodnění.

## C. Pochybnosti o výkladu

### I. Předběžná otázka 1

### 12 Článek 82 odst. 1 GDPR uvádí jako podmínky pro uplatnění nároku porušení nařízení, hmotnou nebo nehmotnou újmu, jakož i příčinnou souvislost mezi porušením a újmou.

Žalobce zakládá svůj nárok výlučně na skutečnosti, že jeho údaje byly zpracovávány bez ohledu na jeho námitku; tím bylo porušeno jeho právo kontroly nad svými osobními údaji, které je zaručeno článkem 8 Listiny základních práv a upřesněno nařízením GDPR.

- 13 V tomto kontextu vyvstává nejprve otázka, zda již porušení GDPR může odůvodnit újmu, aniž by bylo dotčeno další právní postavení. Tak by tomu mohlo být v případě, pokud porušení ustanovení GDPR přiznává dotčené osobě subjektivní právo. Pokud by tedy porušení nařízení – např. pouhé protiprávní zpracování údajů podle čl. 6 odst. 1 nebo nerespektování námitky podle čl. 21 odst. 3 – nastalo současně se vznikem škody, nebylo by dále třeba zjišťovat, zda je dotčeno jiné právní postavení.
- 14 Dále je třeba objasnit, zda k odůvodnění nároku na náhradu újmy stačí jakékoli porušení chráněného právního postavení.

Podle německých právních předpisů byly nároky na náhradu nemotné újmy z důvodu porušení ochrany údajů možné již před vstupem GDPR v platnost. Porušení ochrany údajů totiž mohou představovat porušení obecných osobnostních práv, které může odůvodnit nároky na odškodnění podle § 823 odst. 1, § 253 BGB, resp. článku 8 EÚLP. Porušení obecných osobnostních práv však podle ustálené judikatury vede k nároku na finanční odškodnění pouze tehdy, pokud se jedná o závažný zásah a porušení nelze uspokojivě kompenzovat jiným způsobem (rozsudek BGH /Bundesgerichtshof – *Spolkový soudní dvůr*/ ze dne 14. listopadu 2017, VI ZR 534/15; rozsudek BGH ze dne 17. prosince 2013, VI ZR 211/12); z ústavněprávního hlediska to není považováno za problematické (rozhodnutí BVerfG /Bundesverfassungsgericht – *Spolkový ústavní soud*/ ze dne 02. dubna 2017, 1 BvR 2194/15).

- 15 Zdá se sporné, zda platí odpovídající omezení i na nárok na náhradu nemotné újmy stanovený v čl. 82 odst. 1 GDPR.

S ohledem na bod 146 odůvodnění třetí a šestou větu by se dalo vycházet z toho, že pojem újmy ve smyslu čl. 82 odst. 1 GDPR má být vykládán široce tím spíš, že v bodu 85 odůvodnění je výslovně uvedena ztráta kontroly nad osobními údaji jako újma.

Na druhé straně se v bodu 85 odůvodnění vychází z „významných hospodářských či společenských znevýhodnění“, což by mohlo poukazovat na to, že drobné újmy jsou z toho v každém případě vyňaty.

## II. Předběžná otázka 2

- 16 Podle znění čl. 82 odst. 1 GDPR je nárok na náhradu újmy spojen se zaviněním správce, respektive zpracovatele, takže by bylo možno vycházet z předpokladu zavinění, i s ohledem na čl. 82 odst. 3 GDPR, podle kterého je správce zproštěn odpovědnosti, pokud prokáže, že nenese žádným způsobem odpovědnost za událost, která ke vzniku újmy vedla.
- 17 Které konkrétní požadavky je nutno klást na tento důkaz, z ustanovení nevyplývá, zejména zůstává otevřené, zda pojem „odpovědný“ je třeba chápat ve smyslu



úmyslné nebo nedbalostní odpovědnosti a jaký význam má formulace „žádným způsobem“.

- 18 V této souvislosti je relevantní otázka, zda odpovědnost správce je vyloučena již tím, že správce se odvolává na selhání svého pracovníka – spočívající zde v nezaevidování námitky o zasílání reklam v systému přes výslovný pokyn. Tento výklad čl. 82 odst. 3 GDPR by však mohl vést k nezanedbatelnému omezení nároku vyplývajícího z čl. 82 odst. 1 GDPR, pokud by se správce mohl zbavit své odpovědnosti paušálním odkazem na chybné jednání svého pracovníka. Znak skutkové podstaty vyjádřený pojmem „žádným způsobem“ by bylo možno chápat jako korektiv, ale nemožňuje zjistit, jaké požadavky je v tomto ohledu nutno splnit.

### **III. Předběžná otázka 3**

- 19 Cílem této otázky je zjistit, podle jakých kritérií může být určen rozsah dlužného odškodnění, zejména zda GDPR stanoví jednotná kritéria nebo zda se výše odškodnění řídí podle příslušných vnitrostátních ustanovení.
- 20 Předmětem článku 83 GDPR je sice ukládání správních pokut, v něm uvedená kritéria posuzování jsou vhodná a efektivní rovněž pro určení finančního odškodnění pro nehmotné újmy. Krom toho by jednotné používání těchto kritérií ve všech členských státech splnilo požadavek účinné náhrady újmy (bod odůvodnění 146). Předběžná otázka je zvláště významná, protože v čl. 83 odst. 5 GDPR je pro určitá porušení (mimo jiné porušení článků 6 a 21 GDPR) v případě podniku jako základ na určení výše náhrady stanoven roční obrát.

### **IV. Předběžná otázka 4**

- 21 V původním řízení došlo vícekrát ke zpracovávání údajů za účelem přímého marketingu, ačkoli byla předtím několikrát vznesena námitka vůči zasílání reklam.
- 22 V tomto kontextu vyvstává otázka, zda je třeba nakládat s každým z jednotlivých porušení GDPR izolovaně a samostatně je sankcionalizovat nebo zda – alespoň pro několik stejných porušení – je třeba určit celkové odškodnění. Na to navazuje otázka, zda pro celkové odškodnění, které je třeba utvořit, je nutno určit jednotlivé částky pro každé porušení, které se pak započítávají do celkové částky – avšak nikoli sečtením jednotlivých částek nebo zda celkové odškodnění má být vypočteno na základě celkového posouzení.

### **V. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce**

- 23 Nárok na odškodnění podle čl. 82 odst. 1 GDPR dosud nebyl v judikatuře Soudního dvora Evropské unie objasněn vyčerpávajícím způsobem, jednotlivé podmínky také nelze určit přímo z GDPR, zejména nelze přímo z GDPR vyvodit



znak chybějící relevantnosti, takže se zdá, že je třeba předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce pro vyjasnění výše popsaných otázek (viz rozhodnutí Bundesverfassungsgericht ze dne 14. ledna 2021, 1 BvR 2853/19).

- 24 Rakouský Oberster Gerichtshof (*Nejvyšší soudní dvůr*) se rozhodnutím ze dne 15. dubna 2021 [omissis] [spisová značka] již obrátil na Soudní dvůr Evropské unie s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se článku 82 GDPR. Uvedená žádost nebrání této žádosti tím spíš, že předběžné otázky se týkají téže problematiky jen částečně.

[omissis] [podpis]

PRACOVNÍ DOKUMENT